

Загалом це значущий показник психологічного здоров'я сім'ї, оскільки він істотно впливає на інші показники. Так, наприклад, від того, як члени сім'ї виконують свої соціальні ролі багато в чому залежить характер взаємин у родині, комфортність її життєдіяльності загалом.

На даному етапі дослідження ми не можемо з впевненістю прогнозувати його результати. Однак у будь-якому випадку вони допоможуть більш чітко окреслити особливості розуміння сімейно-рольової поведінки.

Висновки. Сім'я, шлюб, стосунки між подружжям – досить складні структури суспільства, адже кожен із подружжя має власні уявлення про мету шлюбного союзу, і про те, заради чого його уклали. У шлюбному союзі велике значення має збіг загальних уявлень про рольові очікування і домагання, розподіл сімейних ролей.

У даній статті було показана значущість та актуальність дослідження рольових очікувань та сімейних ролей, експериментально доведена ефективність розподілу та виконання подружжям певних ролей у конкретних життєвих сферах. Одержані дані дають підстави для висновків про те, що сімейна роль – це поведінка, яку очікують, і те, наскільки адекватною вона буде, визначатиме успіх у взаємодії між подружжям.

Перспективою подальших наукових пошуків вбачається розробка та реалізація програми корекції сімейно-рольової поведінки у молодих сім'ях. Після проведення корекційної роботи передбачається повторна діагностика, яка покаже ефективність корекційно-розвивальних впливів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алешина Ю.Е., Волович А.С. Проблемы усвоения ролей мужчины и женщины // Вопросы психологии. – 1991. – № 4. – С.74–82.
2. Алешина Ю.Е., Гозман Л.Я., Дубовская Е.М. Социально-психологические методы исследования супружеских отношений. – М., 1987.
3. Андреева Т.В. Психология современной семьи. Монография. – СПб.: Речь, 2005. – 436 с.
4. Коростыльова Л.А. Психология самореализации личности: брачно-семейные отношения. – СПб.: Питер, 2000.
5. Навайтис Г.А. Опыт психологического консультирования супружеских конфликтов // Психологический журнал. – 1983. – Т.4. – №3.
6. Обозов Н.Н., Обозова А.И. Диагностика супружеских затруднений // Психологический журнал. – 1982. –Т. 3. – №2.
7. Сысенко В.А. Устойчивость брака: проблемы, факторы и условия / В.А. Сысенко – М., 1981. – 210 с.
8. Эйдемиллер Э. Г. Методы семейной диагностики и психотерапии. – М.; СПб.: Фолиум, 1996.

Кулик М.

Науковий керівник – асист. Свідерська Г.М.

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА ПСИХОЛОГА ЯК ЗАПОРУКА ВДАЛОГО ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ

Питання вибору професії є надзвичайно важливим та непростим. У суспільстві серед молоді існує велика проблема стосовно вибору професії. Адже основними у цьому важливому рішенні фігурують такі чинники, як престижність професії, рівень зарплати, імідж навчального закладу. Варто зауважити, що на вибір майбутньої професії школяра часто впливає думка та поради батьків. Таким чином, не звертається увага на індивідуально-психологічні особливості старшокласника, а саме особливості його темпераменту, характеру, здібностей, нахилів, талантів, уподобань, емоційно-вольових особливостей. Саме нехтування цією найважливішою складовою призводить до неправильного вибору професії, що веде за собою зниження самооцінки особистості, невпевненість у собі, невдалу кар'єру, неефективність праці, безробіття, психосоматичні захворювання [6].

Перш, ніж обирати професію, учень під керівництвом психолога повинен дослідити свої індивідуально-психологічні особливості. Лише вивчивши себе, свої психологічні якості,

зрозумівши структуру своєї особистості, старшокласник зможе максимально вдало обрати свій професійний шлях.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення, професійна орієнтація населення є науково обґрунтованою системою взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізації здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір професії або на зміну виду трудової діяльності [8].

Профорієнтація – це система заходів, здійснюваних психологом, які спрямовані на виявлення особистісних особливостей, інтересів і здібностей людини з метою надання їй допомоги у вдалому виборі професії, яка найбільше відповідає її індивідуально-психологічним особливостям [7].

Профорієнтація виступає одним із важливих завдань психологічного супроводу професійного самовизначення учня. Вона спрямована на виявлення та розвиток його професійної придатності.

Виділяють такі структурні компоненти професійної придатності:

- громадянські якості (моральність, ставлення до суспільства);
- професійно-трудова спрямованість особистості (ставлення до праці й професії, інтереси і схильності саме до певної діяльності);
- загальна дієздатність (фізична, розумова), активність, дисциплінованість, ініціативність, широта і глибина мислення;
- спеціальні здібності, тобто якості, необхідні для певних видів діяльності.

Складаючи профорієнтаційну програму, психолог школи повинен враховувати реальні можливості дітей (їх зацікавленість, знання й уміння), майбутні можливості дітей (ті професії та навчальні заклади, які їм будуть доступні), всі потенційні проблеми, пов'язані з професією, роботою, заробітком і витратою грошей.

Як відомо, профорієнтаційна робота психолога із учнями старших класів проходить чотири стадії [9].

Перша стадія – профінформаційна. Оскільки більшість сучасних професій є складними і потребують ретельного глибинного пізнання, психолог-профорієнтатор надає максимум інформації про професії, їх особливості, зміст, статус на ринку праці, рівень необхідної освіти, перспективи працевлаштування, можливості продовження навчання, а також ознайомлює учнів із професіограмами та психограмами різноманітних професій.

Друга стадія – профдіагностична. На цій стадії діагностуються мотиви, інтереси, схильності та здібності учня до опанування професії. Найінформативнішими психодіагностичними методиками, які доцільно застосувати в профорієнтаційній роботі, вважаються:

методика вивчення схильності учнів - ДДО (диференційно-діагностичний опитувальник),

- «Карта інтересів»,
- методика КОЗ (комунікативні й організаторські здібності),
- опитувальник Дж. Голанда.

Останній є ретельно розробленим психодіагностичним засобом, який містить і класифікатор на 500 основних професій. Він базується на типологічній теорії Дж. Голанда, відповідно до якої професійний вибір людини зумовлений тим, який тип особистості в неї сформувався.

Третя стадія – профконсультування. Ця стадія передбачає надання допомоги у виборі професії на основі зіставлення професіограм та психограм з даними психодіагностики старшокласника і встановлення ступеня відповідності між професією і його якостями.

Четверта стадія – професійної апробації. На цій стадії учнів ознайомлюють з робочими місцями, їх технічним оснащенням; визначаються і перевіряються здібності майбутнього працівника безпосередньо у трудовій діяльності, здатність виконувати операції у визначеній послідовності; співвідносяться очікування молодих людей з реальними умовами трудової діяльності; здійснюється оцінка ними самими своїх можливостей засвоєння обраної професії.

Професійна орієнтація населення є важливою складовою процвітання держави. Адже, коли кожен громадянин займатиметься справою, яка відповідатиме його індивідуально-психологічним особливостям, він не лише буде щасливою й гармонійною особистістю, але й продуктивність його праці буде високою, що сприятиме загальному соціально-економічному розвитку нашої держави.

Як бачимо, адекватний вибір професії, який може забезпечити профорієнтаційна робота психолога, насправді має дуже великий вплив на особистість людини, на її задоволеність собою, власним життям, на можливість і здатність будувати професійну кар'єру, бути повноцінним членом суспільства та країни, у якій вона проживає, тобто для адекватного соціально-економічного розвитку нашої держави та гармонійного особистісно-психологічного розвитку її громадян варто, на наше переконання, зробити наступне:

- Створити умови для активізації роботи з професійної орієнтації населення та надання на належному рівні профорієнтаційних послуг усім його соціальним групам і віковим категоріям;
- Проводити фундаментальні прикладні наукові дослідження у сфері професійної орієнтації населення і забезпечити широке впровадження їх результатів у практику;
- Створювати нові та удосконалювати вже існуючі структури профорієнтаційних підрозділів з метою підвищення ефективності їх роботи;
- Розробляти сучасні стандарти та норми профорієнтаційної роботи;
- Інформувати громадськість про діяльність у сфері професійної орієнтації населення[6].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодалев А.А. Вершина в развитии взрослого человека: характеристики и условия достижения. М.: Флинта; Наука, 1998.- 168с.
2. Борисова Е.М., Логинова Г.П. Индивидуальность и профессия. Москва: Знание, 1991.- 80 с
3. Головаха Е.И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи. Киев: Наукова думка, 1988.- 144 с.
4. Иванова Е.М. Основы психологического изучения профессиональной деятельности. М.: МГУ, 1987. - 208 с.
5. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. Ростов н/Д: Феникс, 1996. - 512 с.
6. Пряжников Н.С. Профессиональное и личностное самоопределение. М.: Издательство «Институт практической психологии», Воронеж: НПО «МОДЭК», 1996. - 256с.
7. Пряжникова Е.Ю. Пряжников Н.С. ПрофорIENTATION: учебное пособие для вузов. М.: Академия, 2006г. – 495с.
8. Постанова Кабінету Міністрів України про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення, від 17 вересня 2008 року, №842.
9. <http://vashpsixolog.ru>

Мешко Г.

Науковий керівник – проф. Ставицька С. О.

ВПЛИВ ҐЕНДЕРНИХ ПАРАМЕТРІВ ГРУПИ НА ФОРМУВАННЯ СПОСОБІВ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Сучасні психологічні концепції професійного становлення вчителя передбачають виявлення й аналіз усього комплексу факторів, що детермінують розвиток його особистості. Серед цих факторів велике значення відіграють змінні соціально-психологічного порядку, зокрема — особливості найближчого соціального оточення.

Вже давно визнано, що неможливо адекватно вивчити особистість, розкрити своєрідність складних її життєвих проявів без урахування того соціально-психологічного контексту, у якому вона живе і розвивається. Є незаперечним фактом те, що з перших днів і все своє життя людина пов'язана з незліченною кількістю невеликих соціальних об'єднань, що називаються у соціальній психології малими групами. У найближчому нашому оточенні — це родина, шкільний клас, студентська академічна група, трудовий колектив, коло друзів і т.п. Ці групи і